

1. Курцев В. Технологічні аспекти вирощування ріпаку. Агробізнес сьогодні. №13. 2010. С.33-40.
2. Лазар Т. І., Лапа О. М., Чехов А. В., Свидинюк І. М. та ін. Інтенсивна технологія вирощування озимого ріпаку в Україні. 2006, 102 с.
3. Оптиміальне розміщення сільськогосподарських культур та їх частка в сівозмінах північно-східного Лісостепу /В.М. Кабанець, М.Г. Собко С.І. Медвідь. Сад, 2015. 24 с.
4. Хмелянчишин, Ю.В. Оптиміальне поєднання сорту, способу сівби і удобрення в енергозаощаджуваній технології вирощування насіння ріпаку ярого в південно-західній частині лісостепу України [Текст] : автореф. дис... канд. с.-г. наук: 06.01.09. Хмелянчишин Юрій Володимирович; Подільський держ. аграрно-технічний ун-т. Кам'янець-Подільський, 2006. 20 с.
5. Цехмейструк М. Г., Стрельцова І. Б. Порівняльна урожайність сортів ріпаку озимого та ярого в умовах східного Лісостепу України. Науково-технічний бюлетень Інституту олійних культур НААН. 2012. № 17. С.144-148.
6. Шувар І. А. Наукові основи сівозмін інтенсивно-екологічного землеробства: монографія. Львів: Каменяр. 1998. 224 с.

**ЛИТВИНЕНКО Володимир**, здобувач другого (магістерського)

рівня освіти, АГРМ-21

Науковий керівник: **КРИВОХИЖА Євген** д. с.-г. н., с.н.с.

Західноукраїнський національний університет

м.Тернопіль

## ЕФЕКТИВНІСТЬ СУЧАСНИХ ФУНГІЦИДІВ НА ПОСІВАХ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ

Зернові культури є джерелом постачання сировини та виробництва продуктів харчування. Зерно та продукція з нього завжди були ліквідними, оскільки становлять основу продовольчої безпеки держави [1]. За останнє десятиліття в Україні спостерігається посилення впливу фітопатогенних організмів на сільськогосподарські рослини. Наприклад, значно зросла шкодочинність хвороб зернових культур, збудники яких передаються насінням або через ґрунт. Особливу небезпеку становлять хвороби озимої пшениці, що розвиваються в період вегетації і спричиняють зниження продуктивності рослин та якості сільськогосподарської продукції [2]. З огляду на це вивчення впливу сучасних фунгіцидів на урожайність озимої пшениці є актуальним і необхідним.

Метою роботи було вивчити вплив сучасних фунгіцидів на урожайність озимої пшениці сортів: Реформ і Тобак..

Озиму пшеницю посіяли 27 вересня 2022 року. Попередником був озимий ріпак. Через недостатню вологість ґрунту повноцінні сходи отримали лише через 17 діб – 14 жовтня, після невеликого дощу, який випав 5 жовтня. Ефективна дія протруйника Барітон® Супер обумовила відсутність хвороб сходів та інтенсивний розвиток кореневої системи. Тому вже у I декаді листопада рослини сформували по 3 листки.

Осіньна вегетація припинилася в третій декаді листопада. За 41 добу цього періоду пшениця встигла добре розвинутися й зайшла в зиму на стадії ВВСН 21-22.

Середньодобова температура квітня була меншою за норму на 2,18°C, а травня – на 0,36°C. Тому до кінця весни ми не спостерігали поширення будь-яких листкових хвороб, за винятком септорозу на нижньому ярусі. Незважаючи на таку ситуацію, фунгіциди на демонстраційних варіантах ми вносили згідно з запланованими схемами (табл. 1).

Зокрема, на 2-му варіанті у фазі ВВСН 32 5 травня застосували новий препарат, який з'явився на ринку в 2022 році – Інпут® Classic у нормі 1,0 л/га. Завдяки високій концентрації протоконазолу (160 г/л) він дав змогу ефективно запобігти розвитку прикореневих гнилей.

Таблиця 1

### Норма внесення фунгіцидних препаратів

Код внесення	Фаза внесення	Назва препарату	Норма, л/га	Дата внесення
Варіант №° 1				
Період Т1	ВВСН 31	-	-	-
Період Т2	ВВСН 39	Аскра® Хpro	1,25	18.05.2022
Період Т3	ВВСН 61	Тілмор®	1,5	01.06.2022
Період Т4	ВВСН 71	-	-	-
Варіант №° 2				
Т1	ВВСН 31	Інпут® Classic	1.0	05.05.2022
Т2	ВВСН 39	Аскра® Хpro	1.25	18.05.2022
Т3	ВВСН 61	Тілмор®	1.5	01.06.2022
Т4	ВВСН 71	-	-	-

Це, своєю чергою, позначилося на густоті продуктивного стеблостою і масі 1000 насінин. У результаті порівняно з контролем у варіанті № 1, де ми проводили ідентичний захист в Т2 і Т3 підвищення урожайності становило 2,3 ц/га (табл. 2).

Погодні умови червня не сприяли ураженню колоса хворобами. Впродовж цього місяця спостерігався підвищений температурний режим на фоні браку опадів, що призвело до прискорення темпів розвитку озимої пшениці.

Таблиця 2

### Урожайність озимої пшениці залежно від фунгіцидного захисту, ц/га

Код внесення	Назва препарату	Норми внесення, л/га	Час внесення (ВВСН)	Урожайність, ц/га	+/- до фунгіцидного контролю
	Контроль (без фунгіцидів)				
Варіант № 1					
T1	-	-	ВВСН 31	80,6	2,3
T2	Аскра® Хпро	1,25	ВВСН 39		
T3	Тілмор®	1,25	ВВСН 61		
T4	-	-	ВВСН 71		
T2	-	-	ВВСН 39		
T3	Тілмор®	1,25	ВВСН 61		
T4	-	-	ВВСН 71		
Варіант № 2					
T1	Інпут® Classic	1,0	ВВСН 31	84,4	6,1
T2	Аскра® Хпро	1,25	ВВСН 39		
T3	Тілмор®	1,25	ВВСН 61		
T4	-	-	ВВСН 71		

На початку червня у фазі цвітіння згідно з схемами було внесено препарат Тілмор® (1,25 л/га) на 1 і 2 варіантах. За 5 діб до і після внесення опадів не було, проте невеликі дощі (по 3–5 мм) випали у 1 декаді. В умовах невисокого тиску фузаріозу в поточному році обидва продукти спрацювали високоефективно, тоді як на контрольному варіанті (без фунгіциду) спостерігали поодинокі колоски в колосі з ознаками хвороби.

Опади, які розпочалися у липні за помірних температур повітря позитивно вплинули на врожайність завдяки збільшенню маси 1000 насінин, особливо на другому варіанті, де захист від хвороб проводили в усі типові терміни (Т1, Т2 і Т3). За таких умов у другому варіанті урожайність була вищою на 7,2% порівняно із контролем.

Отже, трьох кратне застосуванням фунгіцидів: Інпут® Classic – Аскра® хр - Тілмор® забезпечує кращий захист посіви озимої пшениці від грибкових хвороб, що позитивно впливає на її урожайність.

### Список використаних джерел:

1. Степасюк Л. Стан та основні фактори підвищення ефективності виробництва зерна. «Глобальні та національні тенденції у галузі наук про життя»: збірник наукових праць (м. Ніжин, 6 квітня 2023 р.). Ніжин: НДУ М. Гоголя, 2023. С. 36–39.
2. Пінчук Н.В., Вергелес П.М., Коваленко Т.М., Окрушко С.Є. Загальна фітопатологія: навч. посіб. / за ред. Н.В. Пінчука. Вінниця: Вінницький національний аграрний університет, 2018. 272 с.

**ЛЮТИЙ Андрій**, студент здобувач 2-го курсу другого (магістерського) рівня освіти, спеціальності 201 Агрономія

Науковий керівник: **ШУВАР Іван Антонович**, д. с.-г. наук, професор,

заслужений діяч науки і техніки України

м.Львів

### **ПРОДУКТИВНІСТЬ ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО В СІВОЗМІНІ КОРОТКОЇ РОТАЦІЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКА**

Льонарство – важлива галузь сільського господарства. України. Господарства, займаючи льоном 7-12 % орної площі, отримують від нього 60-70 % і більше грошових надходжень у рослинництві. Частка прибутків від льонарства в загальних прибутках цих господарств досягає 20-30 і навіть 40 % [5].

В останні роки велику увагу надають екологізації технології вирощуванню льону. Екологічні умови регіону висувають особливі вимоги до біології сортів, які неоднаково проявляють себе при вирощуванні, тому реалізація потенційної продуктивності для кожного сорту змінюється залежно від ґрунтово-кліматичних умов [1,2].